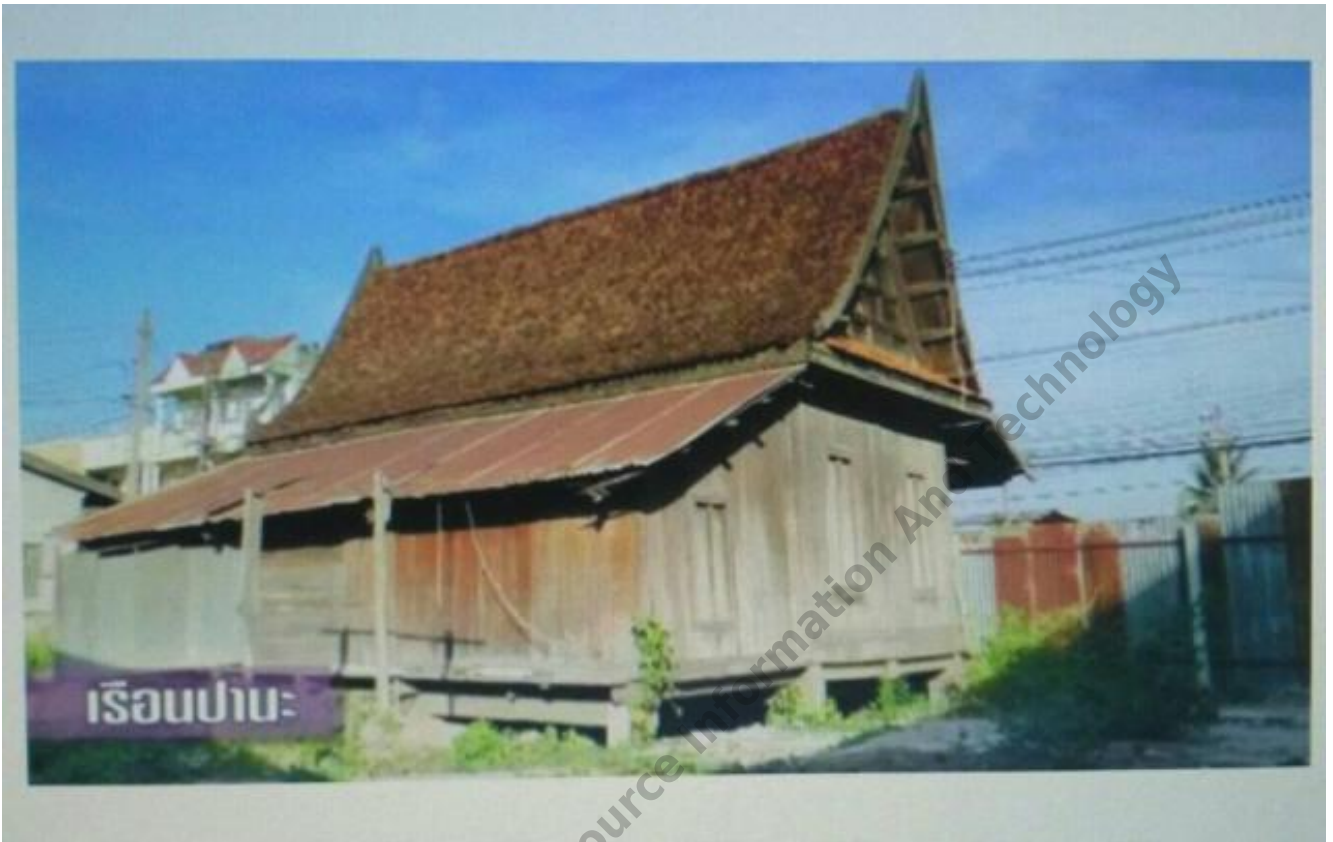

เรื่อง เรือนปานะ

รายละเอียด

เรือนนายไผ่ - นางพรวน ประดิษฐ์ (บ้านนางพี ปานะ) บนถนนราชดำเนิน ก่อนถึงสี่แยก ทางไปโรงพยาบาลกำแพงเพชร มีเรือนไทยที่สมบูรณ์แบบอยู่เรือนหนึ่ง เป็นเรือนของนางพี ปานะ มีลักษณะเป็นเรือนทรงไทยกำแพงเพชรแท้ ๆ ที่ยังมีได้ดัดแปลงแก้ไข นำศึกษาอย่างที่สุด เรือนนายไผ่ - นางพรวน ประดิษฐ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๓๗๘ ถนนราชดำเนิน ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๕๒ ปลาย ๆ สมัยรัชกาลที่ ๕ หรือประมาณเมื่อหนึ่งร้อยกว่าปีที่ผ่านมา บ้านเรือนไทยเดิมที่ถูกปลูกสร้างด้วยสามีภรรยา ผู้ประกอบอาชีพขายหวายและน้ำมันยาง นายไผ่เป็นนักปราชญ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงมากในการทำวิทยุภาค เจ้าพิธีการตั้งศาล พระภูมิ หมอดูและการสามารถดูฤกษ์ยามได้แม่นยำ คนกำแพงเพชรในยุคนั้นให้ความเคารพนับถือ นายไผ่ ประดิษฐ์เป็นบุคคลสำคัญของบ้านเมืองกำแพงเพชร นายไผ่ เชี่ยวชาญเรื่องแพทย์แผนไทยที่สุดในกำแพงเพชรอีกท่านหนึ่ง พระธรรมมาธิมุตมณี (หลวงพ่อผิว) อดีตเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าอาวาสวัดบาง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เกจิอาจารย์ชื่อดังในสมัยนั้น เป็นน้องชายของท่าน นายไผ่และนางพรวน ไม่มีบุตรและธิดาด้วยกัน บ้านหลังนี้จึงตกเป็นของหลาน นายไผ่เสียชีวิต เมื่ออายุได้ ๙๘ ปี ได้ยกบ้านเรือนไทยหลังนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของนางทองอยู่ ปานะ (นางพี ปานะ) ปัจจุบันนางทอง

อยู่ ปานะ ได้โอนกรรมสิทธิ์การถือครองบ้านให้แก่นายวรพัฒน์ สินอนันต์วัฒน์ ผู้เป็นบุตรชายดูแลรักษา

ลักษณะสถาปัตยกรรม เป็นเรือนไทยเดิม สร้างด้วยไม้สักชั้นเดียวยกใต้ถุนสูง ขนาดหน้ากว้าง ๘.๕ เมตร ลึก ๖ เมตร ภายในบ้านจะเป็นห้องนอน ๑ ห้อง และห้องรับแขก ส่วนห้องครัวและห้องน้ำจะเป็นชานยื่นออกไปจากตัวบ้าน ปัจจุบันได้รื้อนอกชาน ออกไปเนื่องจากมีสภาพผุพัง เหลือแต่เฉพาะตัวบ้านบ้าน ชำรุดไปตามกาล เนื่องจากไม่มีผู้อยู่อาศัยถูกทิ้งร้างมานาน

เรือนหลังนี้มีลักษณะเป็นเรือนเดี่ยว ยกพื้นสูงจากพื้นดินเสมอศีรษะคนยืน รูปทรงลุ่มสอป หลังคาทรงสูง ชายคายื่นยาว เพื่อกันฝนสาด แดดส่อง วางเรือนไปตามแนวถนนราชดำเนินอย่างเหมาะสมถือเป็นแบบฉบับของเรือนไทยเดิมที่เราคุ้นเคยกันดี ฝาจะเป็นฝาปะกนงดงามมาก เรือนฝาปะกนถือเป็นเรือนไทยแท้ เรือนไทยฝาปะกน คือเรือนที่ฝาทำจากไม้สัก มีไม้ลูกตั้งและลูกนอน และมีแผ่นไม้บางเข้าลิ้นประกบกันสนิท หน้าจั่วก็ทำด้วยวิธีเดียวกัน เรือนหลังนี้หลังคาทรงจั่วสูงชายคายื่นยาว หน้าจั่วของเรือนไทยอ่อนช้อยดงามมาก หลังคาใช้ไม้ทำโครงและใช้จากกระเบื้องดินเผาเป็นวัสดุคลุมหลังคา ต้องใช้วิธีมุงตามระดับองศาที่สูงชันมาก ฝ้าผนังจึงจะไหลได้เร็ว ไม่รั่ว การทำหลังคา ทรงสูงนี้มีผลช่วยบรรเทาความร้อนที่จะถ่ายเทลงมายังส่วนล่าง ทำให้ที่พักอาศัยหลับนอนเย็นสบาย สำหรับเรือนครัวทั่วไปตรงส่วนของหน้าจั่วทั้ง 2 ด้าน ทำช่องระบายอากาศ โดยใช้ไม้ตีเว้นช่อง หรือ เพื่อถ่ายเทควันไฟออกจากเรือนครัวได้สะดวก ชายคากันสาดให้ยื่นออกจากตัวเรือนมาก เพื่อกันแดดส่องและฝนสาดด้านหน้าเป็นประตูบานเพี้ยม หน้าต่างเปิดเข้าตามแบบเรือนไทยด้วยทั่วไป หน้าต่างแคบแต่สูง มีลูกกรงเหล็กไว้ป้องกันทรัพย์สินจากมิจฉาชีพ การเข้าไม้เข้าแบบโบราณ ประตูหน้าต่างใช้สลักแทนบานพับ เป็นภูมิปัญญาที่ยอดเยี่ยมมาก

เจ้าของรักและหวงแหน ดูแลบ้านหลังนี้ได้อย่างเหมาะสม นับว่าเป็นเรือนไทยที่งดงามที่สุด หลังหนึ่งในกำแพงเพชร

คำสำคัญ : เรือนโบราณ, เรือนปานะ

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2558). เรือนโบราณกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: ม.ป.ท.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-06

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1357&code_db=610007&code_type=01